

Internasjonal økonomi

ECON1410

Fernanda.w.eggen@gmail.com

Oversikt

- De siste ukene har vi jobbet med stordriftsfordeler
 - Interne og eksterne
- Denne uken skal vi jobbe med handelspolitikk og se på virkning av toll og eksportsubsidier på:
 - Pris, etterspørsel og tilbud
 - Virkning på produsent- og konsumentoverskudd
 - Virkning på nasjonal og internasjonal velferd

Importtoll og eksportsubsidier brukes for å fremme nasjonalt næringsliv

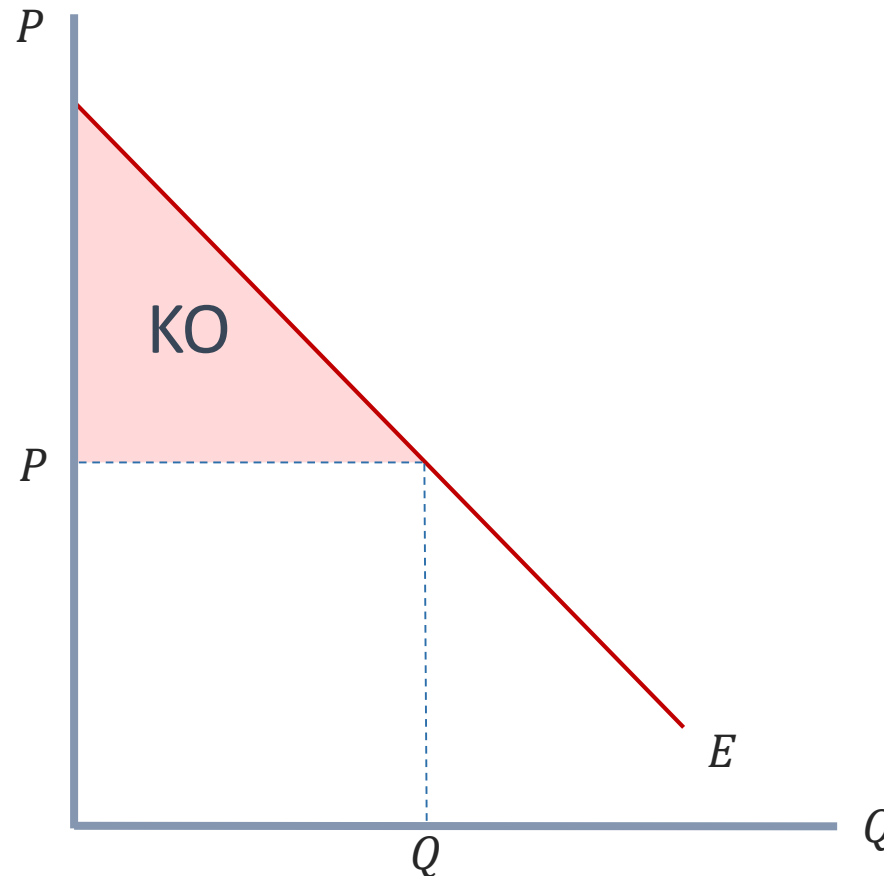
- Både importtoll og eksportsubsidier er handelspolitiske virkemidler
 - Importtoll er en skatt på importerte varer
 - Eksportsubsidier er tilskudd til eksporterende bedrifter
- Både importtoll og eksportsubsidier kan settes som spesifikke eller verdibaserte satser
 - Spesifikke satser er en fast sats per enhet vare – f.eks. 10 kr. per vare
 - Verdibaserte (ad valorem) tollsatser avhenger av varens verdi – f.eks. 10% av varens verdi i tollavgift
- Importtoll og eksportsubsidier skaper en forskjell mellom prisene i landet og verdensmarkedsprisene

Hvordan vil en importtoll påvirke et marked?

- Innføringen av en importtoll vil påvirke priser, etterspørsel og tilbud og velferd
- For å analysere effekten på produsent- og konsumentoverskudd av innføringen av importtoll på en vare bruker vi partiell likevekt
 - Konsumentoverskudd når betalingsvilligheten er høyere enn prisen på en vare
 - Produsentoverskudd når en vare selges til en høyere pris enn de hadde vært villige til å akseptere

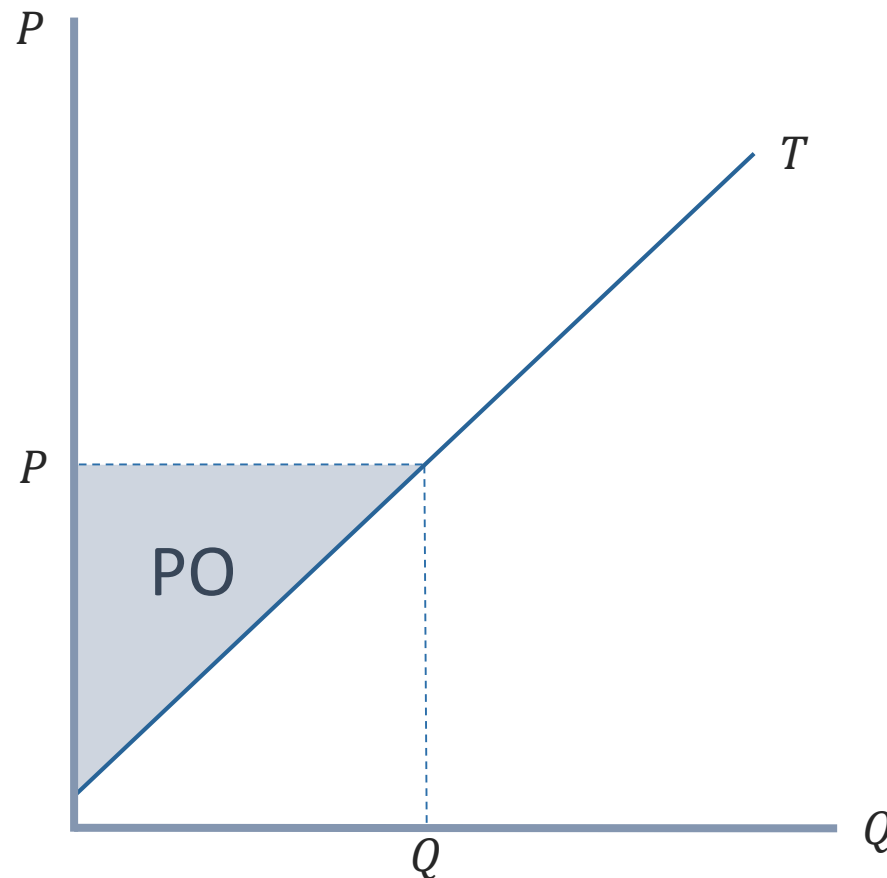
Handelspolitikk (del 1)

Konsumentoverskudd når betalingsvilligheten er høyere en prisen på en vare

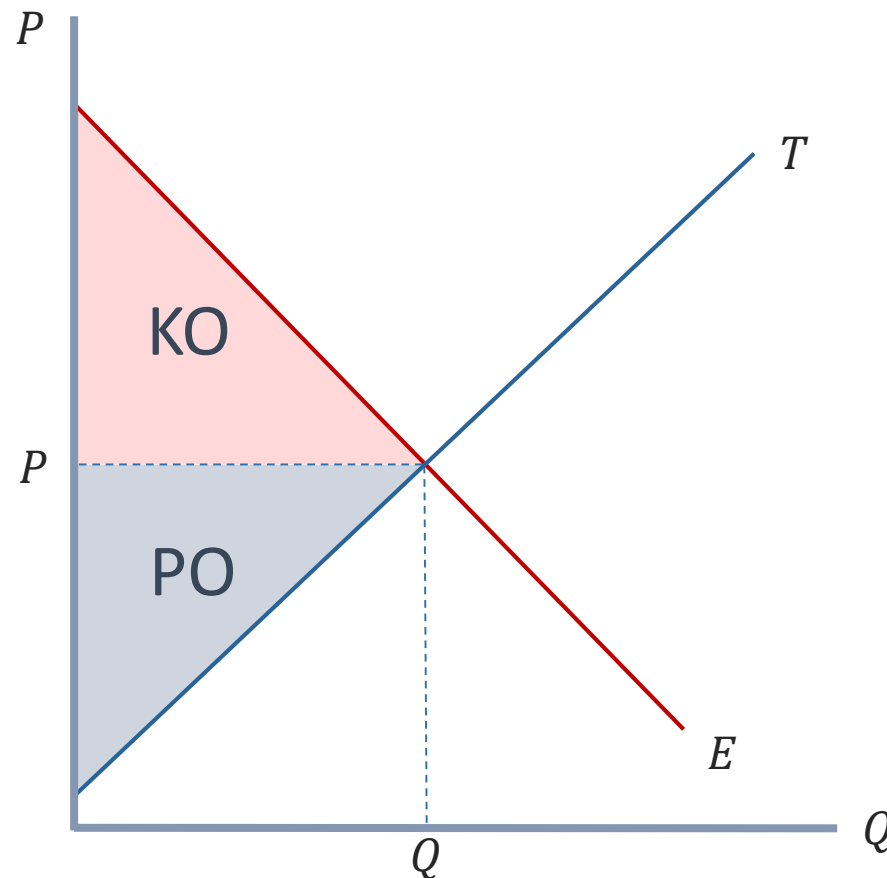
Handelspolitikk (del 1)

Produsentoverskudd når en vare selges til en høyere pris enn de hadde vært villige til å akseptere

Handelspolitikk (del 1)

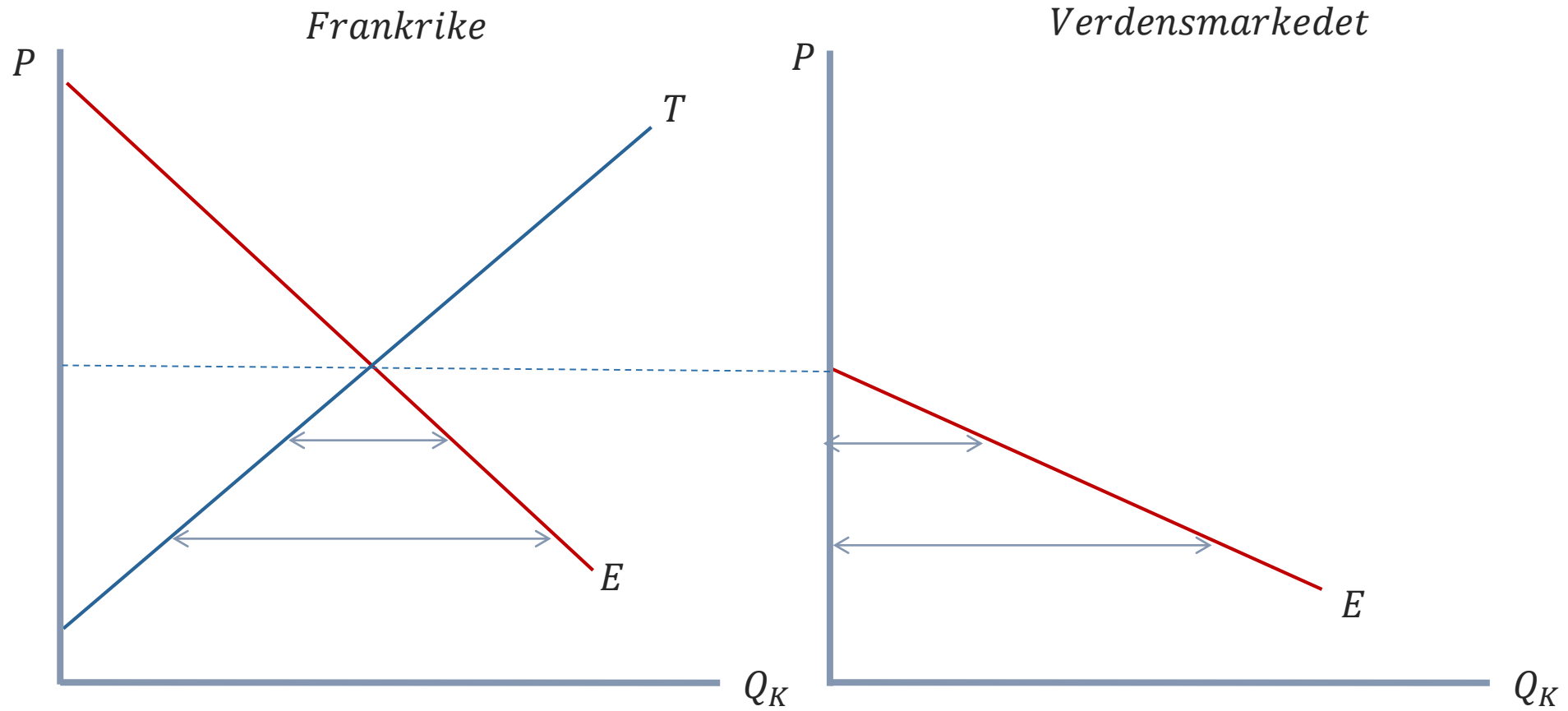
Det samfunnsøkonomiske overskuddet er summen av aktørenes overskudd

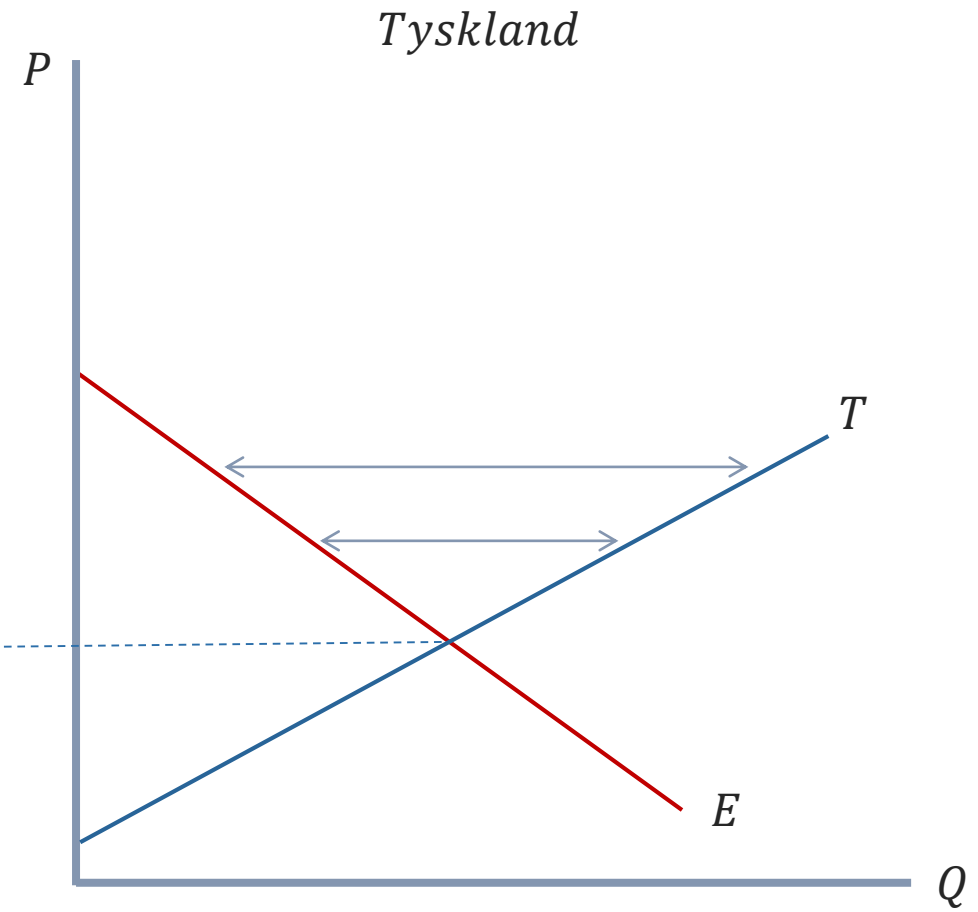
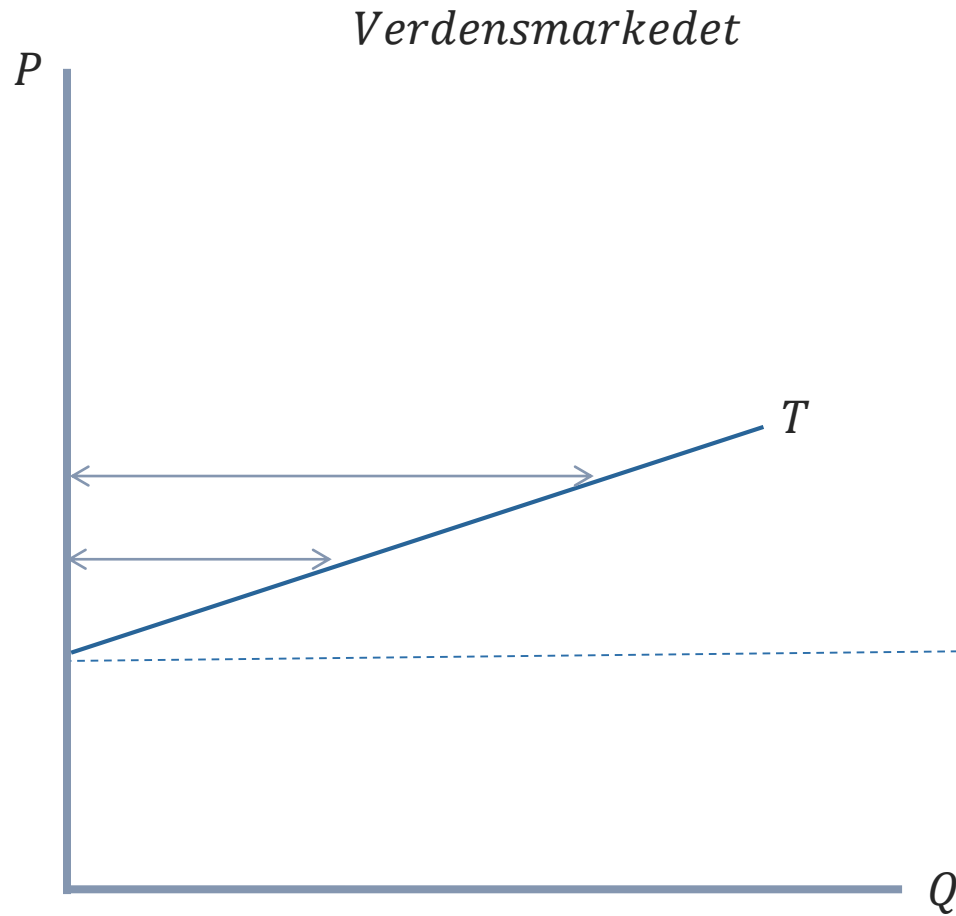
Med handel kan produksjon og konsum fristilles

- Anta at prisen for biler i autarki er høyere i Frankrike enn i Tyskland
- Med handel så vil biler bli eksportert fra Tyskland til Frankrike
- Etterspørselskurven for import angir forskjellen mellom hvor mye Frankrikes konsumenter etterspør og hvor mye Tysklands produsenter tilbyr til en hver pris
 - Når prisen øker vil Frankrike etterspørre mindre
- Tilbudskurven for eksport angir forskjellen mellom hvor mye Tysklands produsenter tilbyr og hvor mye Frankrikes konsumenter etterspør til hver pris
 - Når prisen øker vil Tyskland tilby mer

Markedet for biler

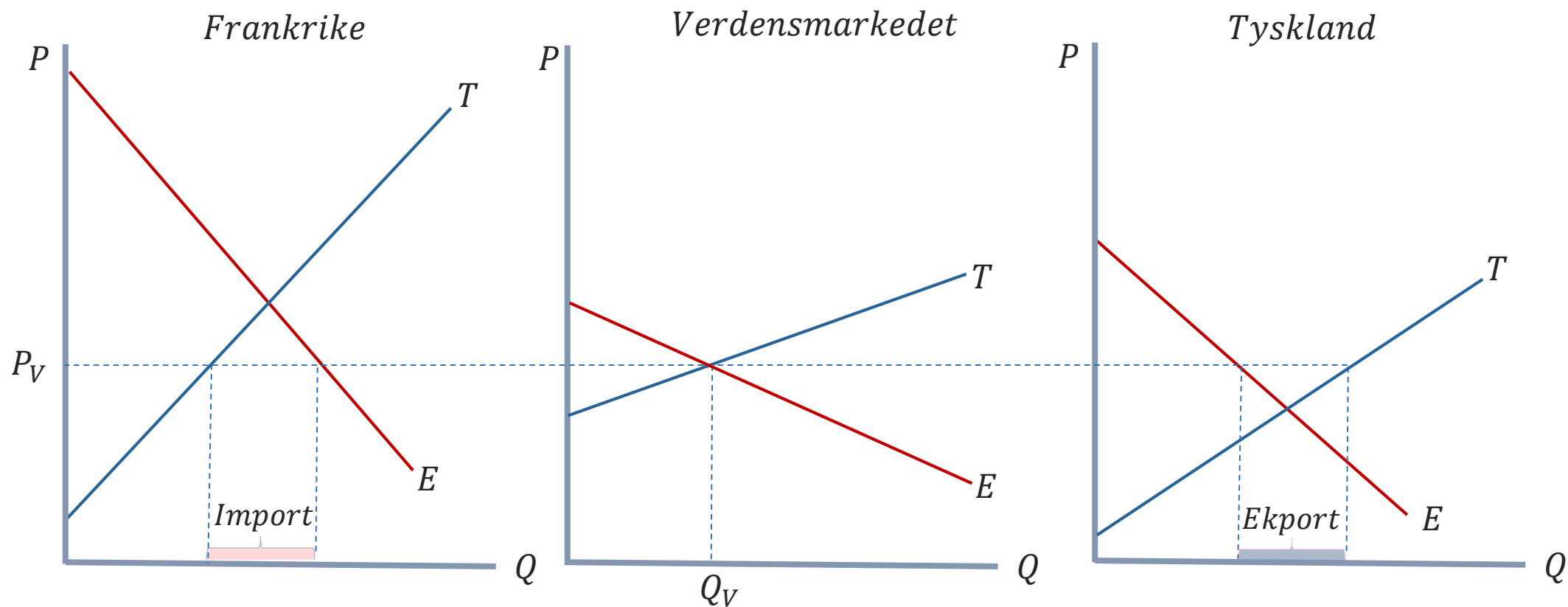

Markedet for biler

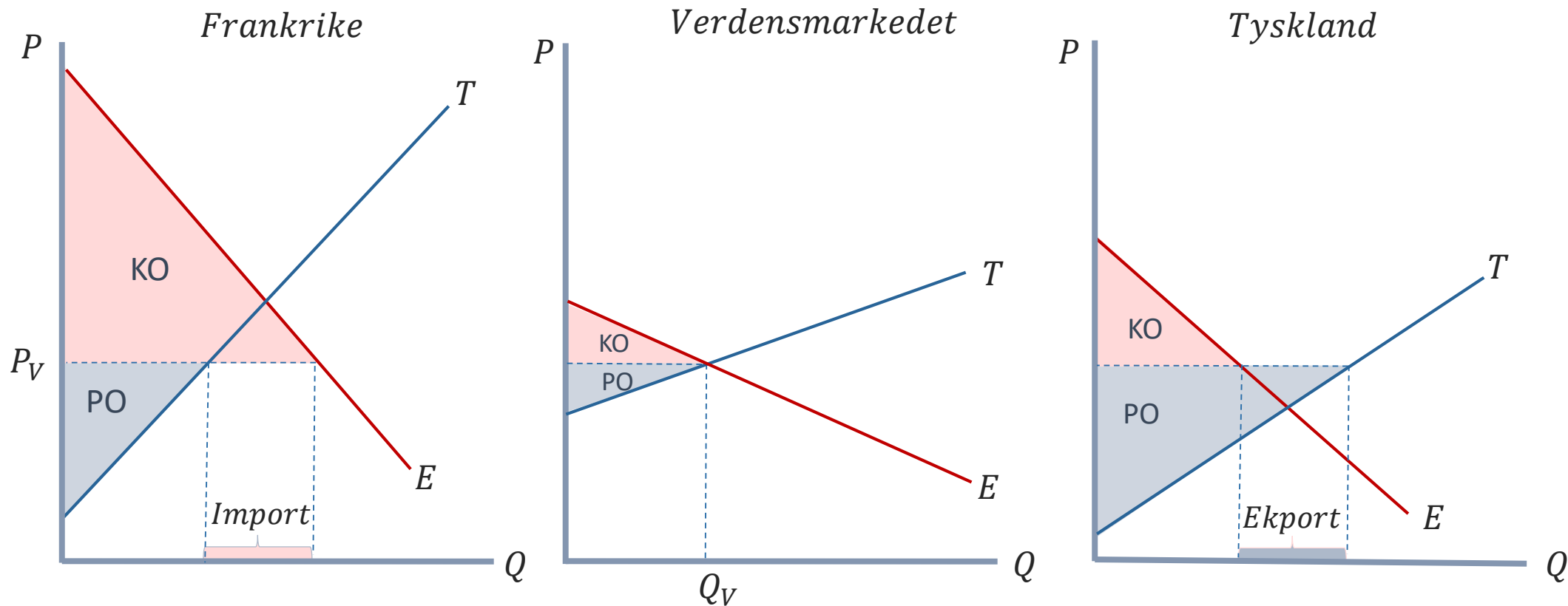
Handelspolitikk (del 1)

Tilbud og etterspørsel etter handel gir verdensmarkedsprisen

Handelspolitikk (del 1)

Tilbud og etterspørsel etter handel gir verdensmarkedsprisen

Handelspolitikk (del 1)

Når vi åpner opp for handel vil prisene endre seg og dermed konsument- og produsentoverskuddet

- Produsentene i importkonkurrerende sektor vil tape på å åpne opp for handel
- Produsentene i eksportsektoren vil tjene på å åpne opp for handel
- Konsumentene får billigere importvarer, men vil også måtte betale mer for den varen landet eksporterer
 - Usikkert om de totalt sett tjener eller taper

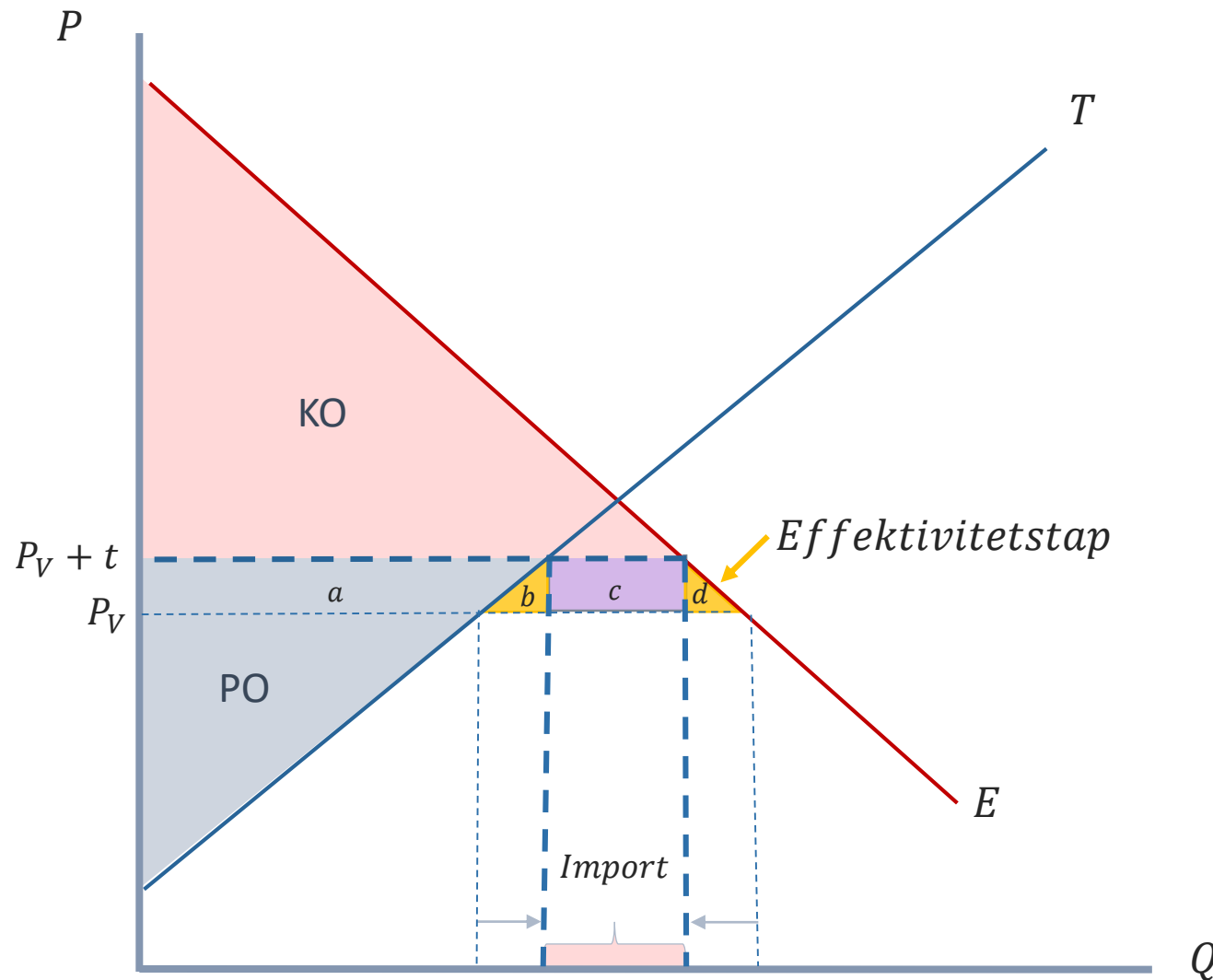
Handel og konsument- og produsentoverskuddet i *importkonkurrerende sektor*

- Når vi åpner opp for handel vil landet ha mulighet til å importere varen de ikke har komparativt fortrinn i billigere enn de selv klarer å produsere den
- Produsentene i importkonkurrerende sektor vil oppleve økt priskonkurransen og dermed tape på å åpne opp for handel
- Konsumentene får billigere importvarer og dermed tjene på å åpne opp for handel

Hvordan vil en importtoll påvirke et marked?

- Importtollen kan innføres for å beskytte produsenter i importkonkurrerende sektor
- En importtoll fungerer som en handelsbarriere og vil redusere verdenshandelen
- Tollen blir et prispåslag på verdensprisen som må betales til myndighetene dersom utenlandske tilbydere skal selge varene sine i landet
- Tollen vil altså heve prisen i landet som innfører den

Effekten av en importtoll for et lite land

Effekten av en importtoll for et lite land

- Importtollen vil gi produsentene et større overskudd
 - Produsentoverskuddet øker med område a
- Konsumentene vil måtte betale en høyere pris og får derfor et mindre overskudd
 - Konsumentoverskuddet reduseres med område a, b, c og d
- Myndighetene får inntekt gjennom importtollen
 - Myndighetenes overskudd er område c

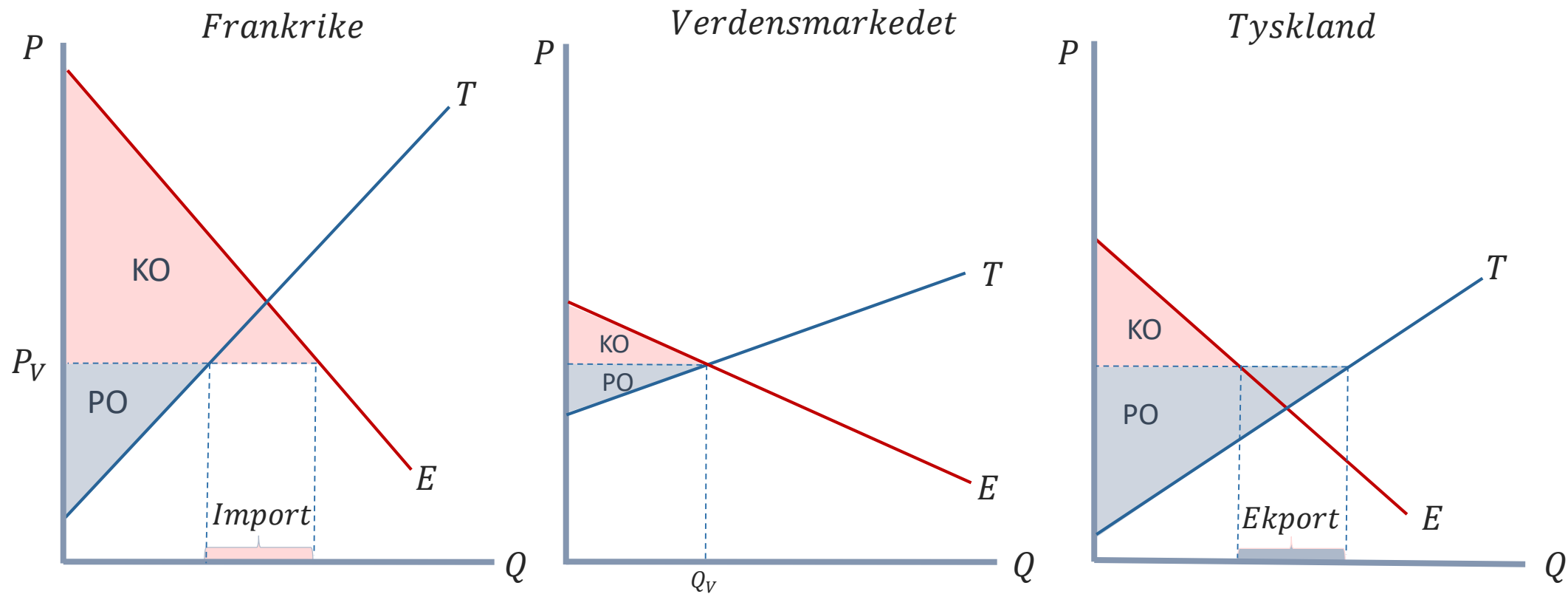
Effekten av en importtoll for et lite land

- Område b og d er effektivitetstap som viser hvor mye mindre det samfunnsøkonomiske overskuddet blir med toll
 - Område b viser et tap som følger av overproduksjon
 - Område d viser et tap som følger av underkonsum
 - Landet kunne fått en større mengde av varen til lavere samlet kostnad dersom noe av hjemlandets produksjon ble overtatt av utlandet
- Resten av verden vil *ikke* påvirkes av tollene dersom landet er lite

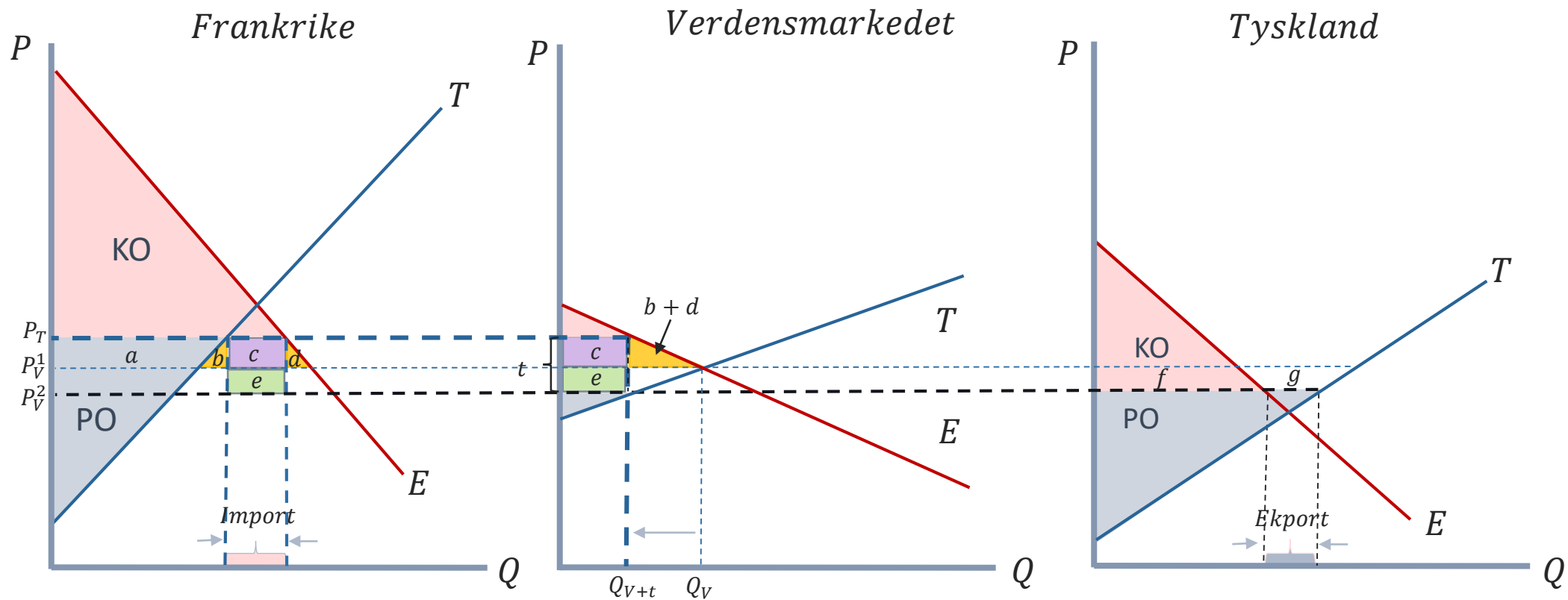
Bruk av handelspolitiske instrumenter *kan* påvirke landets bytteforhold

- Om, og hvordan, bytteforholdet påvirkes avhenger av om landet er stort eller lite:
 - Lite land: Innføring av toll har ingen effekt på verdensmarkedsprisene og gir kun et effektivitetstap for landet som innfører toll
 - Stort land: Innføring av toll påvirker verdensmarkedsprisene og dermed andre land, i tillegg til at det som regel medfører et effektivitetstap for landet som innfører toll

Effekten av en importtoll for et stort land

Effekten av en importtoll for et stort land

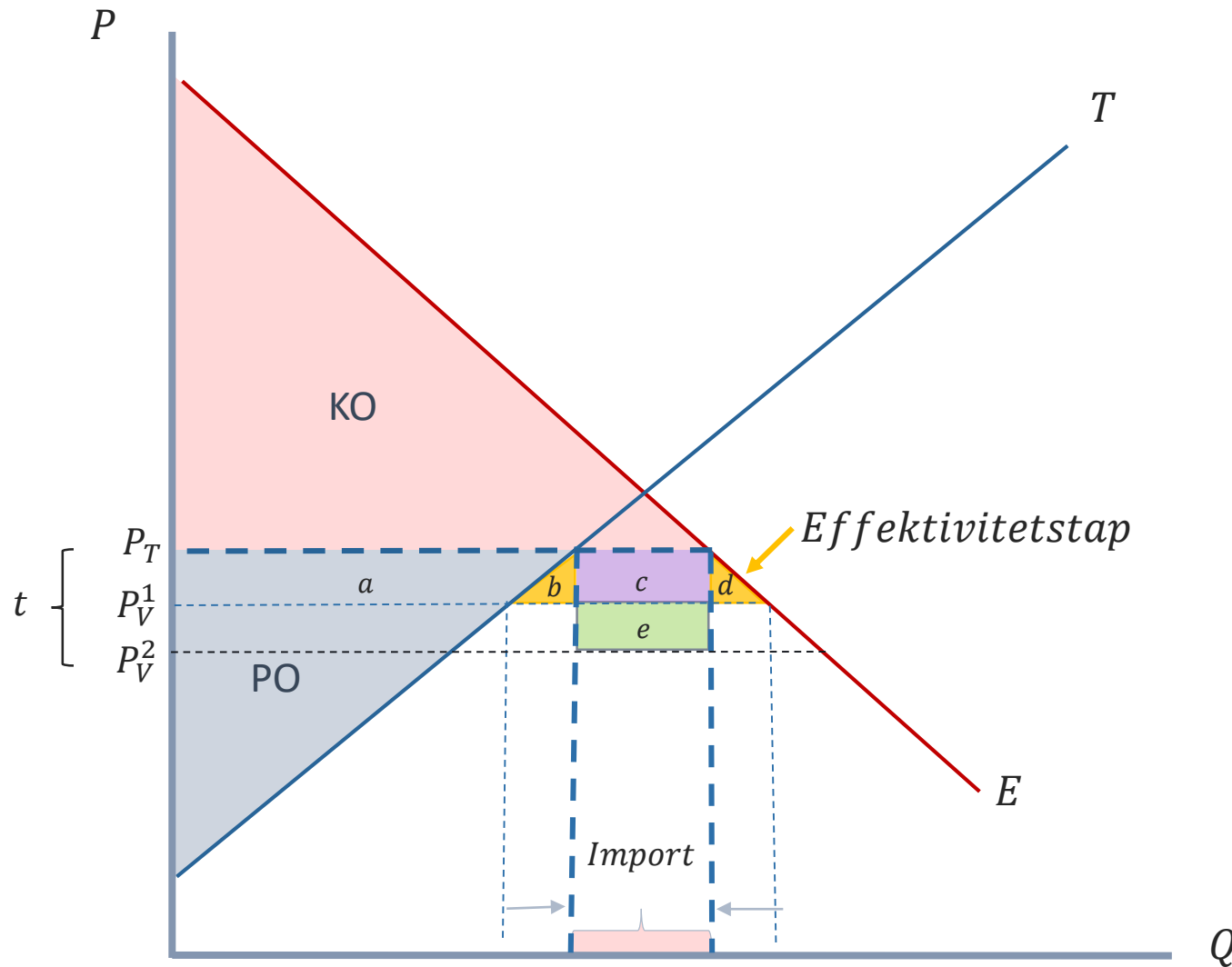
Effekten av en importtoll for et stort land

- Dersom landet er stort vil innføringen av toll føre til at landet som innfører tollene opplever:
 - Redusert import
 - Redusert konsumentoverskuddet
 - Økt produsentoverskudd
 - Økt overskudd til myndighetene

Effekten av en importtoll for et stort land

- Dersom landet er stort vil innføringen av toll også påvirke verdensmarkedet:
 - Redusert internasjonal handel
 - Redusert verdensmarkedspris på varen med toll
 - Redusert produsentoverskudd og økt konsumentoverskudd i det andre landet
 - Bytteforholdsgevinst for landet som innfører toll
- Når det innføres en toll er totaleffekten for verden som helhet negativ, men landet som innfører tollene KAN oppleve økt velferd
 - Kun dersom bytteforholdsgevinsten er større enn effektivitetstapet ($b + d < e$)

Effekten av en importtoll for et stort land

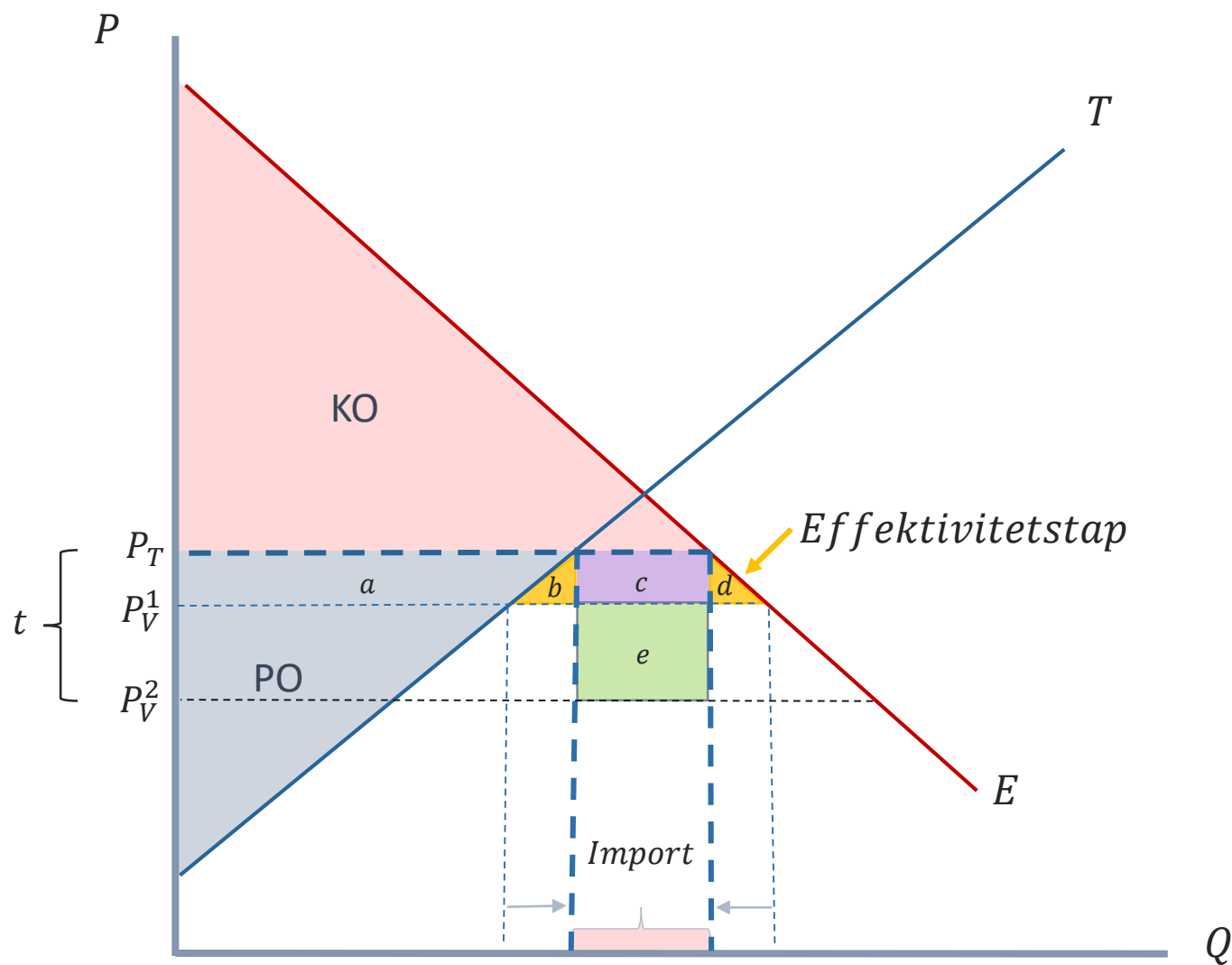

Optimal toll hvis landet oppnår økt velferd med toll

- Hvis bytteforholdsgevinsten er større enn effektivitetstapet ($b + d < e$) vil landet oppnå økt velferd ved å innføre en toll, på bekostning av resten av verden
- Dersom bytteforholdsgevinsten er større enn effektivitetstapet kan innføring av toll være optimalt for et stort land
 - Men andre land kan alltid gjengjelde tollinnføringen
- Den optimale størrelsen på importtollen er avhengig av hvor mye eksporttilbudet fra andre land endres når prisen endres (priselastisiteten)
 - Jo mindre elastisk eksporttilbud, jo mer setter utlandet ned prisen, og jo høyere er den optimale tollen

Handelspolitikk (del 1)

Optimal toll hvis landet oppnår økt velferd med toll

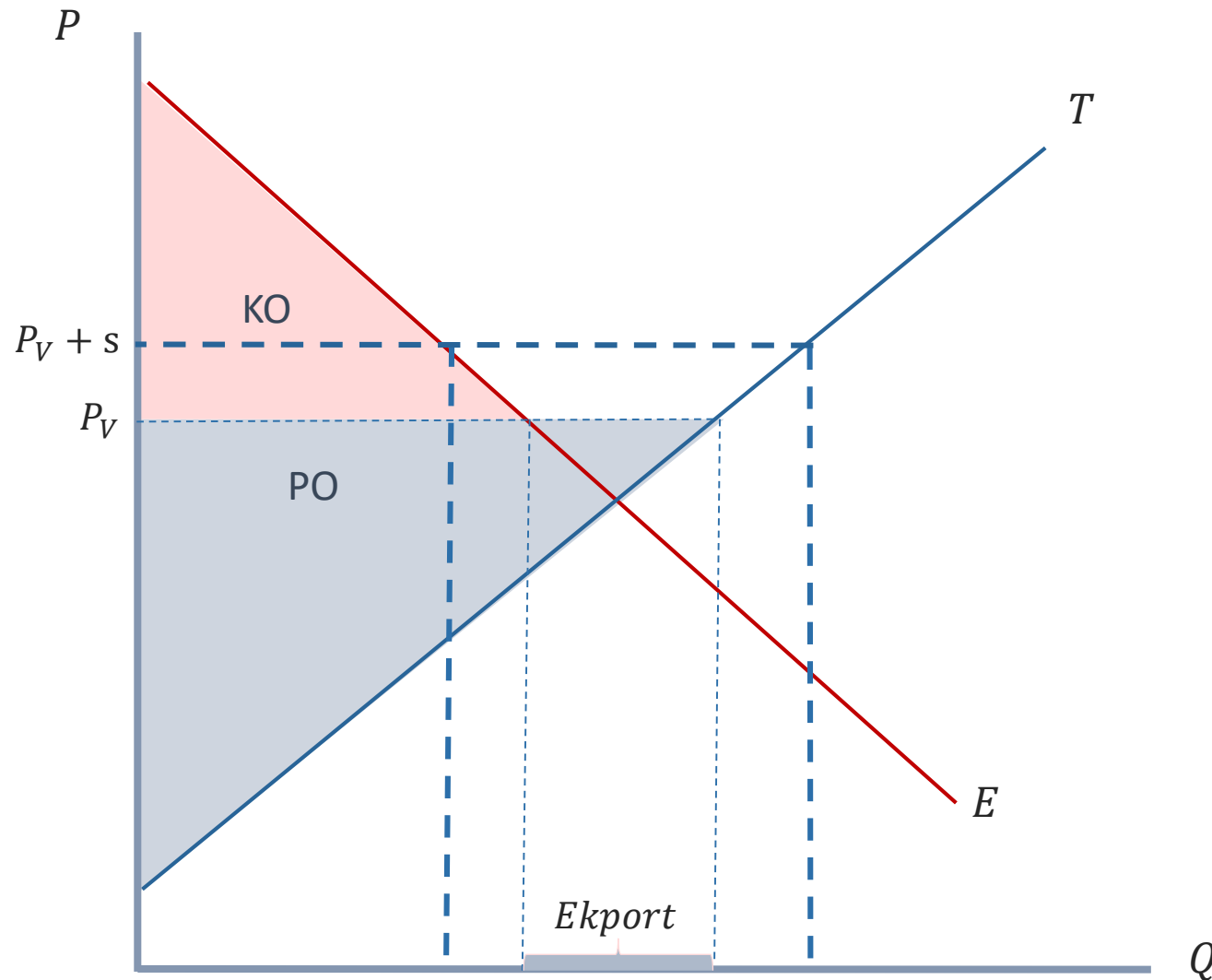
Handelspolitikk (del 1)

Eksportsubsidie er et tilskudd fra staten til eksporterende bedrifter

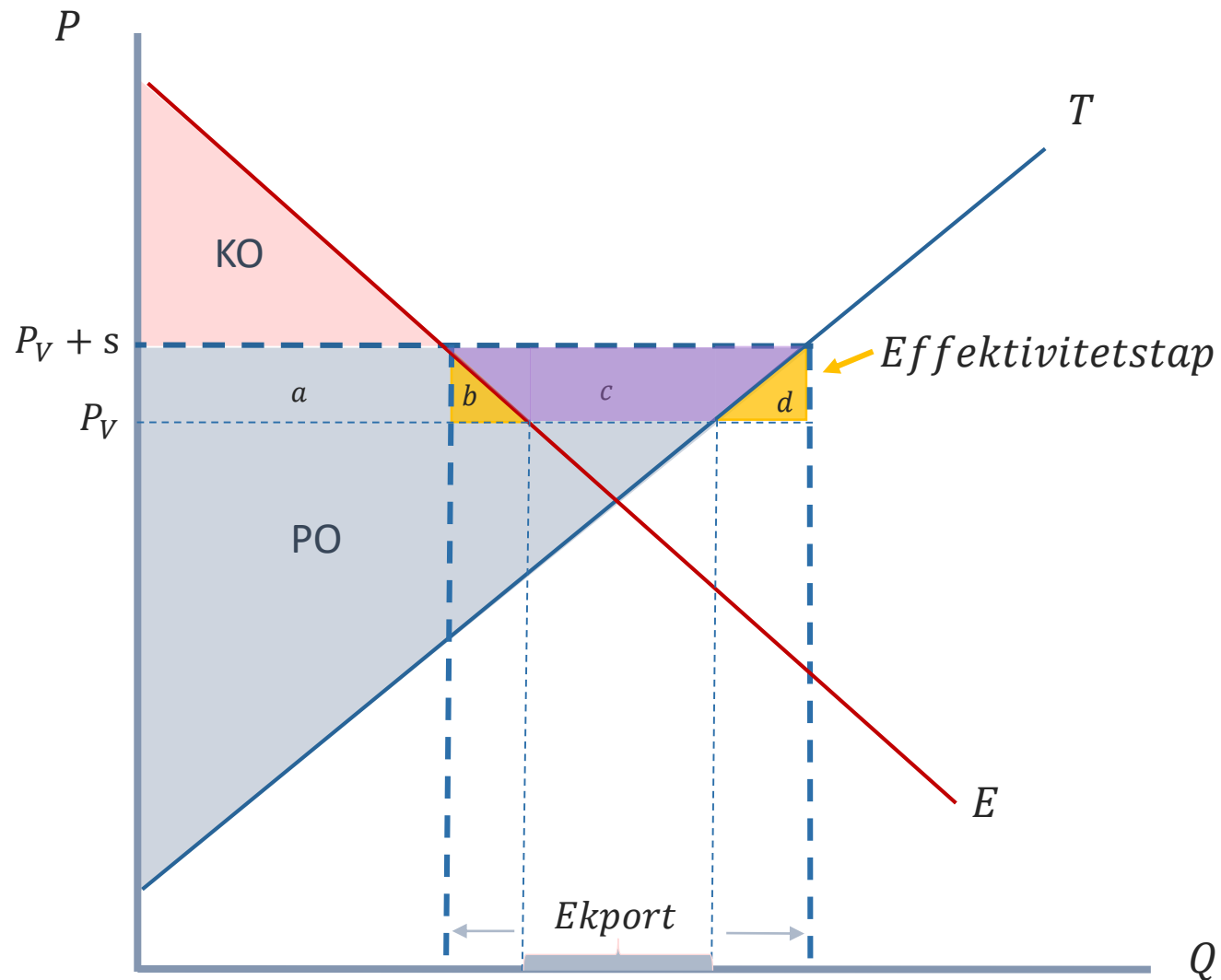
- En eksportsubsidie vil også øke prisen på varen i landet som innfører subsidien og gi:
 - Redusert konsumentoverskudd (**a og b**)
 - Økt produsentoverskudd (**a, b og c**)
- Det er imidlertid myndighetene i landet som betaler for eksportsubsidien slik at område **b, c og d** nå blir en kostnad for staten
 - Område b og d er et effektivitetstap som følge av underkonsum og overproduksjon
- Totalt for et lite land blir effekten et tap lik område:

$$a+b+c-a-b-b-c-d=-b-d$$

Effekten av en eksportsubsidie for et lite land

Effekten av en eksportsubsidie for et lite land

Handelspolitikk (del 1)

Eksportsubsidie er et tilskudd fra staten til eksporterende bedrifter

- En eksportsubsidie vil øke prisen på varen i landet som innfører subsidien og gi:
 - Redusert konsumentoverskudd (**a og b**)
 - Økt produsentoverskudd (**a, b og c**)
- Det er imidlertid myndighetene i landet som betaler for eksportsubsidien slik at område **b, c og d** nå blir en kostnad for staten
 - Område b og d er et effektivitetstap som følge av underkonsum og overproduksjon

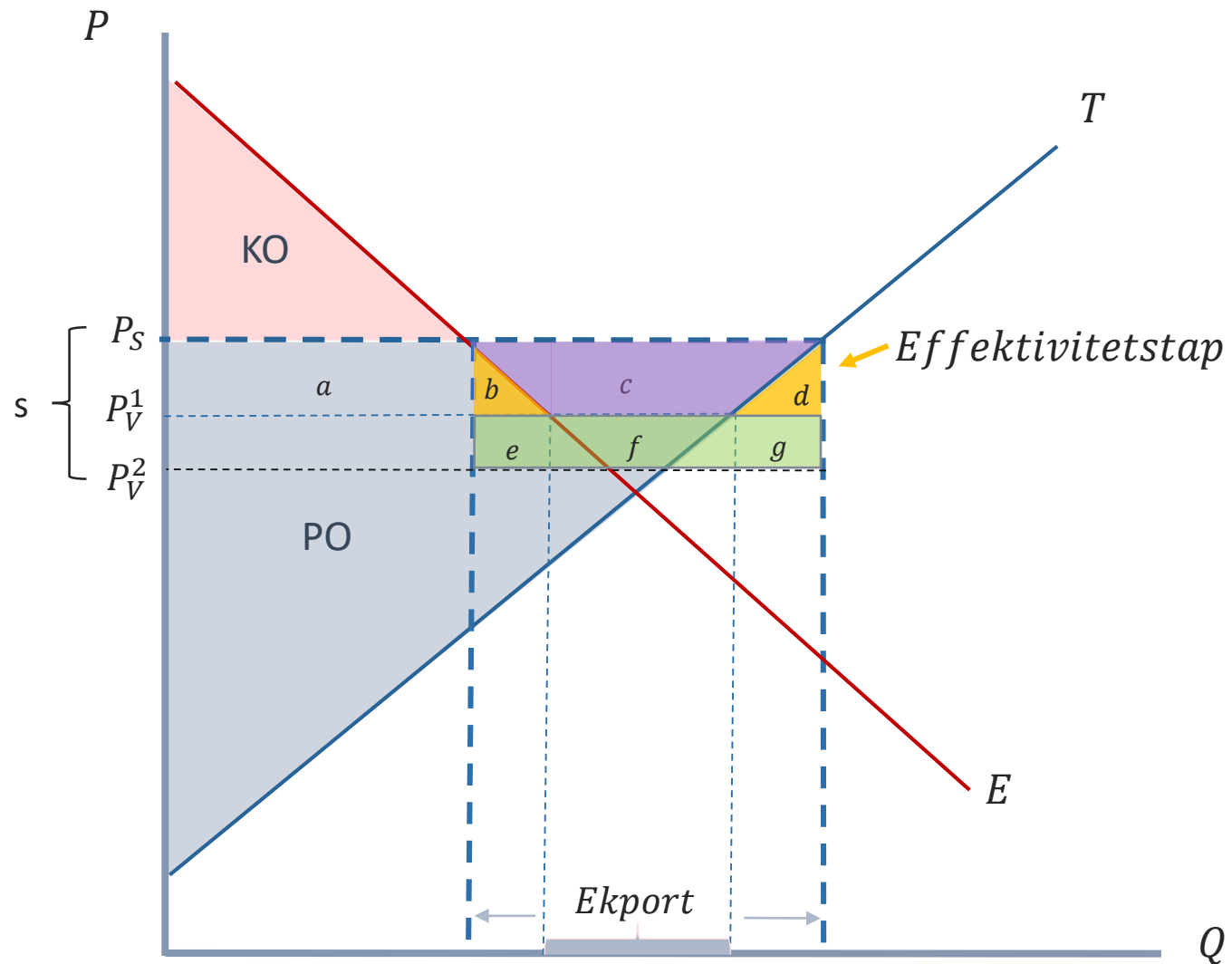
Handelspolitikk (del 1)

Eksportsubsidie er et tilskudd fra staten til eksporterende bedrifter

- Når landet er stort påvirkes også bytteforholdet
 - Økt tilbud av landets eksportvarer fører til et forverret bytteforhold, lik område **e, f og g**
- Totalt for et stort land blir effekten et tap lik område:

$$a+b+c-a-b-b-c-d-e-f-g=-b-d-e-f-g$$

Effekten av en eksportsubsidie for et stort land

Handelspolitikk (del 1)

Eksporthubsidie er et tilskudd fra staten til eksporterende bedrifter

- Dersom et stort land innfører en eksporthubsidie vil verdensprisen på varen falle og landets bytteforhold forverres
- En eksporthubsidie vil redusere et lands velferd uansett om det er stort eller lite

Velferdsvirkninger av importtoll og eksportsubsidier

- En importtoll kan øke et lands velferd på bekostning av andre land
 - Landet får et forbedret bytteforhold dersom landet er stort
 - Myndighetene får en gevinst gjennom tollene
- En eksportsubsidie vil alltid redusere landets velferd, mens utlandets velferd øker
 - Landet får et forverret bytteforhold dersom landet er stort
 - Myndighetene må betale for subsidien

Velferdsvirkninger av importtoll og eksportsubsidier

- Både importtoll og eksportsubsidier gir lavere velferd for verden sett under ett
- Importtoll og eksportsubsidier gir som oftest alltid lavere velferd for landet som innfører toll, og andre land
 - Dersom landet er stort kan toll gi økt velferd, men andre virkemidler kunne gjort det på en bedre måte
 - Importtollen flytter ressurser fra eksportsektoren til importkonkurrerende sektor
 - Eksportsubsidier flytter ressurser fra importkonkurrerende sektor til eksportsektoren

Gjennomgang av obligatorisk øvelsesoppgave

Obligatorisk oppgave

1. Gjør rede for sentrale trekk ved USAs økonomi ved hjelp av tekst og figurer (eller tabeller). Se gjerne på hvordan utviklingen har vært over tid (har det for eksempel vært noen endring de siste 20 årene). Forhold som bør inkluderes i redegjørelsen er:
 - BNP, næringsstruktur, handelspartnere, eksport, import, bytteforhold og lønnsutvikling
 - Kan teoriene vi har gått gjennom faget forklare noen av funnene?
2. Sammenlign og kommenter USAs økonomi sett i forhold til en av landets viktigste handelspartnere. Se på kjennetegn ved landenes økonomi i sammenligningen (velg noen av punktene fra oppgave 1 som sammenligningsgrunnlag).

Obligatorisk oppgave

1. I USA har vi sett at industrien i stor grad har blitt utkonkurrert gjennom internasjonal handel. Istedenfor å spesialisere seg i henhold til komparative fortrinn ønsker Trump å innføre en toll på stål og aluminium slik at amerikanske produsenter blir konkurransedyktige igjen. En toll vil gjøre at prisen USA må betale for stål og aluminium øker. Anta at prisen på varene USA eksporter ikke endres. Gjør rede for hvilke konsekvenser økt pris på stål og aluminium kan ha for næringsstruktur og inntektsfordeling på kort og på lang sikt:
 - i. For USA under ett
 - ii. For ulike sektorer

Baser din analyse på teorier om internasjonal handel fra pensum og bruk figurer for å illustrere mekanismene.

Obligatorisk oppgave

- Hvilke modeller sier noe om næringsstruktur og inntektsfordeling når prisen på en vare er endret?

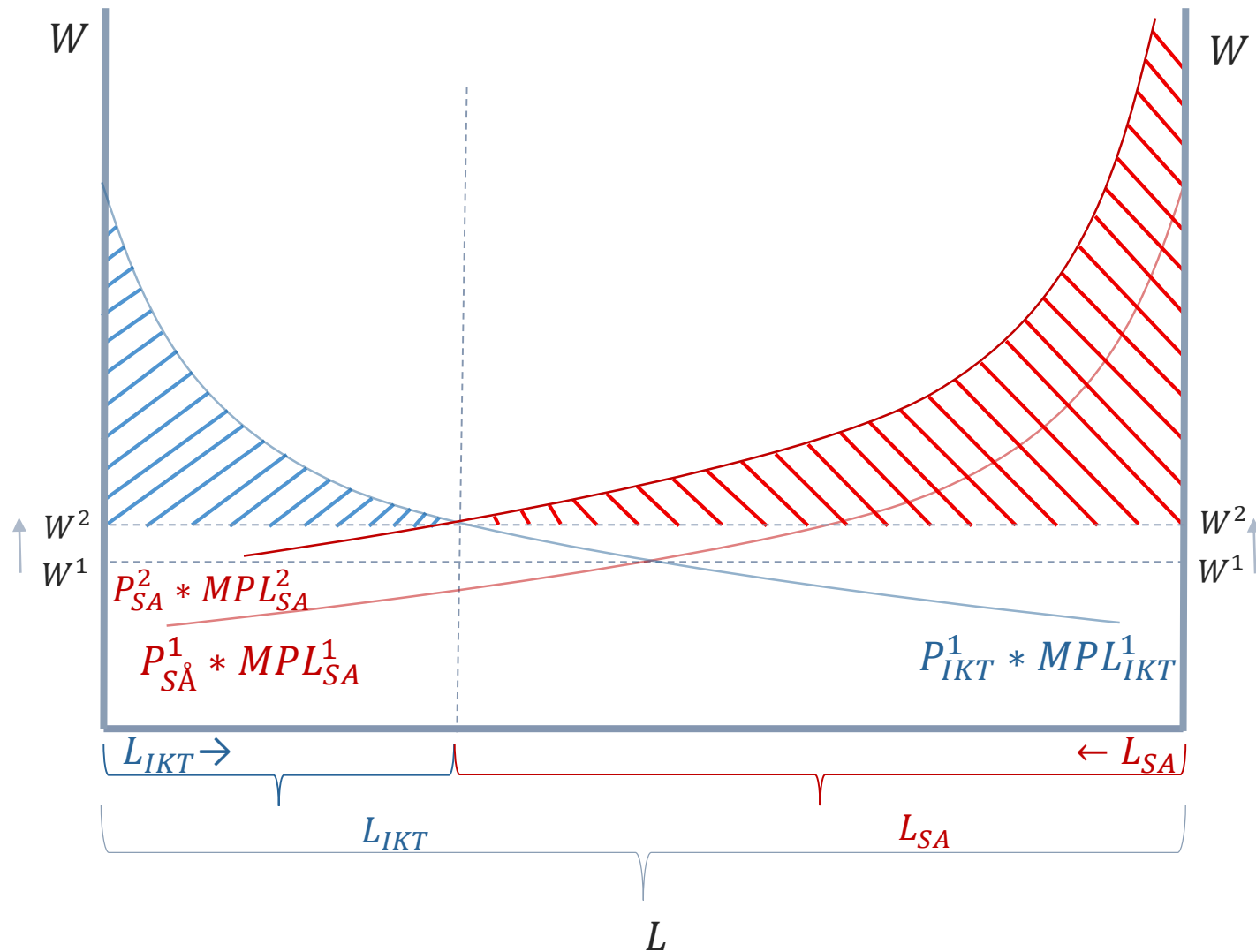
	Næringsstruktur	Inntektsfordeling
Kort sikt	Ricardo-Viner (badekaret)	Ricardo-Viner (badekaret)
Lang sikt	Heckscher-Ohlin	Stolper-Samuelson teoremet (som ligger innenfor Heckscher- Ohlin-modellen)

Obligatorisk oppgave

- Hvilke sektorer og innsatsfaktorer bør brukes?
 - Her kan man velge ganske fritt, men stål og aluminium må være den ene sektoren
 - Basert på første oppgave finner jeg at USA virker å ha komparativt fortrinn innen IKT så denne kan brukes som den andre sektoren
 - Antar at IKT bruker arbeidskraft med høy kompetanse intensivt, mens stål og aluminium bruker arbeidskraft med lav kompetanse intensivt
 - USA har relativt rikelig tilgang på arbeidskraft med høy kompetanse og derfor komparativt fortrinn i IKT
 - Antar at arbeidskraften med høy kompetanse kun er mobile mellom sektorer på lang sikt

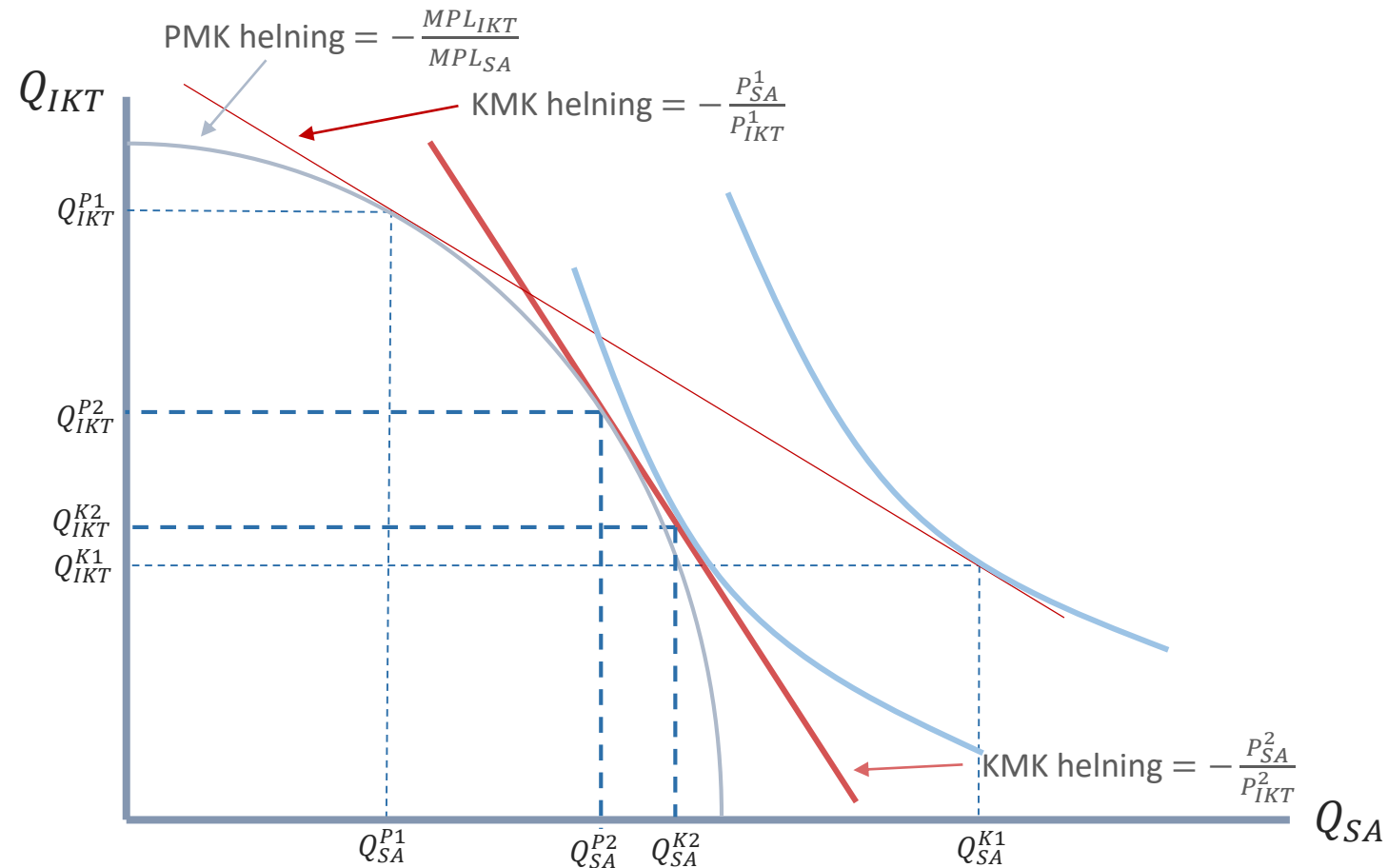
Handelspolitikk (del 1)

Effekt på næringsstruktur og inntektsfordeling på kort sikt

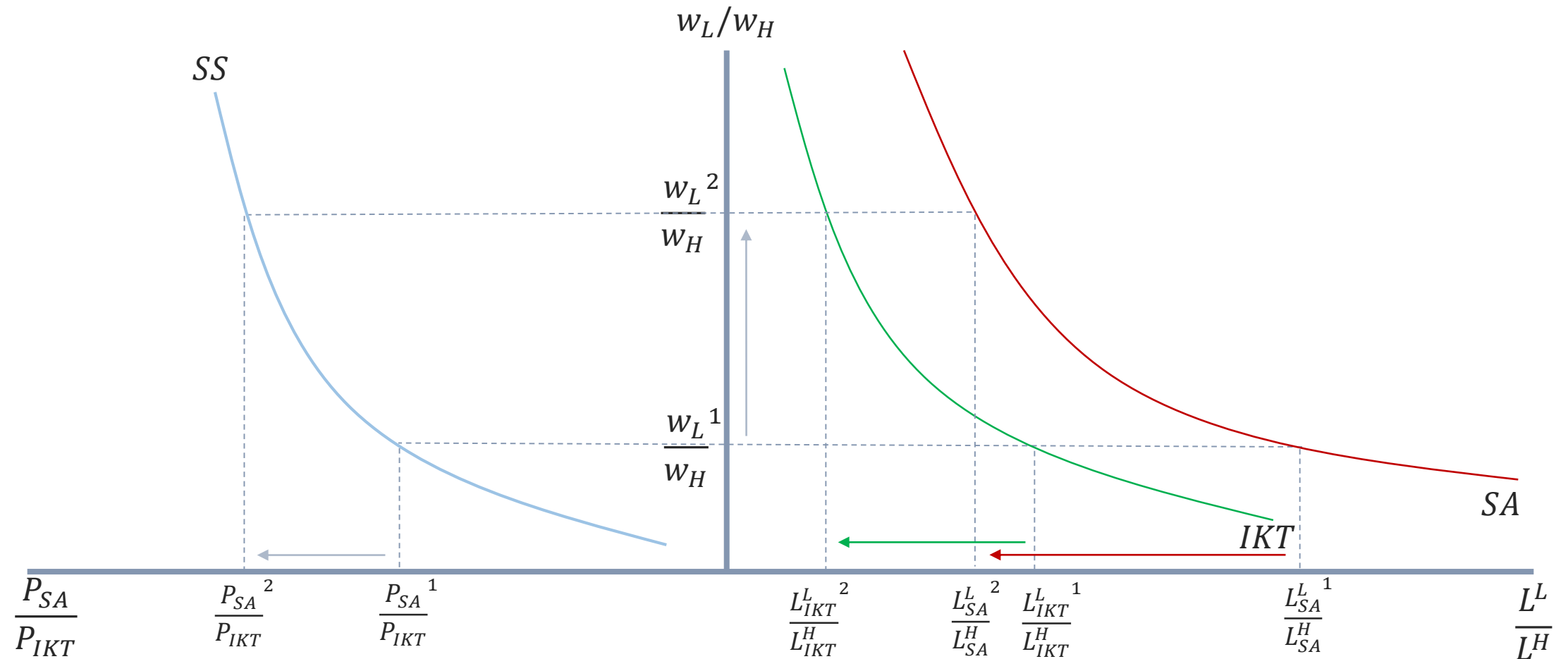
Handelspolitikk (del 1)

Effekt på næringsstruktur på lang sikt

Handelspolitikk (del 1)

Effekt på inntektsfordeling på lang sikt

Neste uke er siste forelesning

- På siste forelesning skal vi forsette å jobbe med handelspolitikk og gå ha en gjennomgang til eksamen
- Merk at forelesningen er flyttet til mandag 23. april klokken 10-12